МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Бердянський державний педагогічний університет

«Затверджено»
Вченою радою БДПУ
від 26.05.2016 р., протокол №14
Ректор _____
професор Богданов І. Т.

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (Мова і література (англійська)). Болгарська мова»

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ перший (бакалаврський)
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 Освіта / Педагогіка
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 014 Середня освіта (Мова і література (англійська, болгарська))
(код та найменування спеціальності)

Введено в дію з 01.09.2016 р.
Навчальний відділ
Начальник НВ _____ Шубіна О. В.

Бердянськ
2016

І Преамбула

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Мова і література (англійська)). Болгарська мова здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ступеня вищої освіти – бакалавр.

Галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка, спеціальність – 014 Середня освіта (Мова і література (англійська, болгарська)).

Затверджено:
Вченою Радою Бердянського державного педагогічного університету
від 26.05.2016 р., протокол №14.

Надано чинності:
Наказом ректора БДПУ від 06.06.2016 р., №88.

Розробники освітньо-професійної програми:

- *Глазкова Ірина Яківна,* доктор педагогічних наук, професор, декан факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету – **гарант програми**

- *Шиманович Ірина Вікторівна*, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов і методики викладання факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету

- *Розумна Тетяна Сергіївна*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов і методики викладання факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти / Level of higher education	Перший (бакалаврський) рівень / The first level (bachelor)
Ступінь вищої освіти / Degree	Бакалавр / Bachelor
Галузь знань / Field of study	01 Освіта / Педагогіка / 01 Education / Pedagogy
Спеціальність / Program subject area	014 Середня освіта (Мова і література (англійська, болгарська)) / 014 Secondary Education (language and literature (English, Bulgarian))
Додаткова спеціалізація / Additional study program	-
Обмеження щодо форм навчання / Restriction on forms of study	Без обмежень / No restrictions
Освітня кваліфікація / Educational qualification	Бакалавр освіти / Bachelor of Education
Професійна(і) кваліфікація(ї) (для спеціальностей, в межах яких передбачено створення освітніх програм з підготовки фахівців для регульованих професій) / **Professional qualification(s)** (for specialities, within which the educational programs drawing up for specialists of regulated professions is provided)	Вчитель англійської, болгарської мов і зарубіжної літератури / Teacher of the English, Bulgarian languages and foreign literature
Кваліфікація в дипломі / Qualification in diploma	Ступінь вищої освіти: бакалавр Спеціальність: Середня освіта (Мова і література (англійська, болгарська)) Спеціалізація: - Освітня програма: «Середня освіта (мова і література (англійська)). Болгарська мова»

	Професійна кваліфікація: вчитель англійської, болгарської мов і зарубіжної літератури Degree: Bachelor Program subject area: Secondary Education (Language and Literature (English, Bulgarian)) Additional study program: - Educational program: Secondary Education (Language and Literature (English). Bulgarian Language Professional qualification: teacher of the English, Bulgarian languages and foreign literature
Опис предметної області	- об'єкт(и) вивчення та/або діяльності (феномени, явища або проблеми, які вивчаються): освітньо-виховний процес у закладах середньої освіти (іноземна мова (англійська, болгарська), зарубіжна література), теорія та методика навчання в основній середній школі; - цілі навчання (очікуване застосування набутих компетентностей): формування професійних компетентностей майбутніх учителів англійської, болгарської мов і зарубіжної літератури основної середньої школи; - теоретичний зміст предметної області (поняття, концепції, принципи та їх використання для пояснення фактів та прогнозування результатів): педагогіка і психологія середньої освіти, історія педагогіки, англійська, болгарська мови (теорія і практика), методика навчання іноземних мов, зарубіжна література (теорія і практика), методика викладання зарубіжної літератури; - методи, методики та технології (якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосування на практиці): загальнонаукові, філологічні, психолого-педагогічні методи, сучасні методи навчання іноземної мови, сучасні методи викладання зарубіжної літератури, способи організації освітнього процесу, технології урочної та позаурочної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах; - інструменти та обладнання (об'єкти/предмети, пристрої та прилади, які здобувач вищої освіти вчиться застосовувати і використовувати): набуття методик навчання і виховання в процесі викладання іноземної мови та зарубіжної літератури в середній школі; умінь і навиків використання навчальних, наукових, методичних, мультимедійних, Інтернет-джерел і відповідного обладнання в освітньому процесі, створення власного навчально-методичного забезпечення предмета; накопичення, узагальнення й передавання педагогічного досвіду з допомогою сучасних засобів (ІКТ).
Академічні права випускників (крім стандартів доктора філософії / доктора мистецтва)	Мають право продовжити навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Працевлаштування випускників (крім стандартів доктора філософії / доктора мистецтва для спеціальностей, в межах яких передбачено створення освітніх програм з підготовки фахівців для регульованих професій – обов'язково)	Професії, професійні назви робіт згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України (Класифікатор професій (ДК 003:2010)): 2 Професіонали 23 Викладачі 232 Викладачі середніх навчальних закладів 2320 Викладачі середніх навчальних закладів Професійні назви роботи: • викладач професійно-технічного навчального закладу • викладач професійного навчально-виховного закладу • вчитель середнього навчально-виховного закладу • методист заочних шкіл і відділень 235 Інші професіонали в галузі навчання 2351 Професіонали в галузі методів навчання 2351.2 Інші професіонали в галузі методів навчання Професійні назви роботи: • викладач (методи навчання) 2359 Інші професіонали в галузі навчання 2359.2 Інші професіонали в галузі навчання Професійні назви роботи: • лектор • методист позашкільного закладу • організатор позакласної та позашкільної роботи з дітьми • педагог-організатор Професії, професійні назви робіт згідно з International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08): 2 Professionals 23 Teaching Professionals 233 Secondary Education Teachers 2330 Secondary Education Teachers • High school teacher • Secondary school teacher 235 Other Teaching Professionals 2353 Other Language Teachers • Intensive language teacher • Migrant education teacher • Practical language teacher • Second language teacher Related occupations • Vocational education teacher • Literacy tutor (private tuition)

III Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої програми бакалавра: -240 кредитів ЄКТС.

IV Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	**ІК.** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів освітніх наук, і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній середній школі.
Загальні компетентності	**ЗК 1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. **ЗК 2.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. **ЗК 3.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. **ЗК 4.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). **ЗК 5.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. **ЗК 6.** Здатність працювати в команді. **ЗК 7.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК 8.** Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях. **ЗК 9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. **ЗК 10.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. **ЗК 11.** Здатність спілкуватися іноземною мовою. **ЗК 12.** Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності. **ЗК 13.** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	**СК 1.** Здатність формувати в учнів предметні компетентності. **СК 2.** Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання. **СК 3.** Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з англійської, болгарської мов і зарубіжної літератури. **СК 4.** Здатність аналізувати особливості сприйняття й засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції освітнього процесу. **СК 5.** Здатність використовувати досягнення сучасної науки в

	галузі теорії та історії англійської та болгарської мов, теорії та історії зарубіжної літератури в закладах середньої освіти, практиці навчання англійської та болгарської мов і зарубіжної літератури. **СК 6.** Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання англійської, болгарської мов та зарубіжної літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду. **СК 7.** Здатність дотримуватися сучасних мовних норм (з англійської, болгарської та державної мов), володіти англійською та болгарською мовами на рівні не нижче С1, використовувати різні форми й види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту. **СК 8.** Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах (англійською, болгарською, державною мовами), володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт. **СК 9.** Здатність орієнтуватися в літературному процесі країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, культури учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві. **СК 10.** Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту. **СК 11.** Здатність доцільно використовувати й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять. **СК 12**. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі викладання англійської, болгарської мов та зарубіжної літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого вибору шляхів вирішення проблем в освітньому процесі. **СК 13.** Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо). **СК 14.** Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організовувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учні, учителі, батьки та ін.). **СК 15.** Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей. **СК 16.** Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

V Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

Програмні результати навчання	
Знання:	**ПРЗ 1.** Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання англійської, болгарської мов та зарубіжної літератури. **ПРЗ 2.** Обізнаний із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації. **ПРЗ 3.** Знає мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку англійської, болгарської мов, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності. **ПРЗ 4.** Знає специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національних літератур, художні твори класики й сучасності. **ПРЗ 5.** Знає державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з іноземної мови та зарубіжної літератури для закладів середньої освіти та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності. **ПРЗ 6.** Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.
Уміння:	**ПРУ 1.** Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі. **ПРУ 2.** Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української та англійської, болгарської мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті. **ПРУ 3.** Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури. **ПРУ 4.** Володіє навичками атрибуції, розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їх сутнісними характеристиками. **ПРУ 5.** Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності. **ПРУ 6.** Використовує гуманістичний потенціал рідної й зарубіжної літератур для формування духовного світу юного покоління громадян України. **ПРУ 7.** Володіє основами професійної культури, має здатність створювати й редагувати тексти професійного змісту державною та англійською, болгарською мовами. **ПРУ 8.** Володіє методиками білінгвального й інтегрованого

	навчання мови й фахового змісту, дидактикою багатомовності та методикою паралельного вивчення споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі. **ПРУ 9.** Застосовує сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітнього процесу в закладах середньої освіти. **ПРУ 10.** Володіє методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з англійської, болгарської мов та зарубіжної літератури; уміє здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії. **ПРУ 11.** Здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.
Комунікація:	**ПРК 1.** Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу. **ПРК 2.** Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування. **ПРК 3.** Організовує освітній процес у закладі середньої освіти, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях). **ПРК 4.** Забезпечує діалог культур у процесі вивчення англійської, болгарської мов та зарубіжної літератури, створює умови для міжкультурної комунікації.
Автономія і відповідальність:	**ПРА 1**. Здатний учитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію. **ПРА 2.** Здатний аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури. **ПРА 3**. Ефективно організовує, аналізує, критично оцінює, несе відповідальність за результати власної професійної діяльності. **ПРА 4**. Забезпечує охорону життя й здоров'я учнів у освітньому процесі та позаурочній діяльності.

VI Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здійснюється у формі : 1) атестаційного екзамену з болгарської мови; 2) атестаційного екзамену зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

Вимоги до атестаційного екзамену	1) Атестаційний екзамен з болгарської мови має на меті встановлення освітньої та професійної кваліфікації і включає завдання на перевірку навичок мовленнєвої діяльності та питання з методики навчання болгарської мови. 2) Атестаційний екзамен зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) має на меті встановлення освітньої та професійної кваліфікації і включає завдання на перевірку навичок мовленнєвої діяльності, питання з методики навчання іноземної мови, історії зарубіжної літератури, методики викладання зарубіжної літератури.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна робота бакалавра не передбачена освітньою програмою.

VII Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У Бердянському державному педагогічному університеті функціонує система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка ґрунтується на Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському освітньому просторі вищої освіти ESG 2015 і передбачає здійснення таких процедур і заходів:

1) політика забезпечення якості;
2) розробку та затвердження програм;
3) студенто-центричне навчання, викладання та оцінювання;
4) зарахування, досягнення, визнання та атестація студентів;
5) викладацький склад;
6) навчальні ресурси та підтримка студентів;
7) управління інформацією (Інформаційний менеджмент);
8) публічна інформація;
9) поточний моніторинг і періодичний перегляд програм
10) циклічне зовнішнє забезпечення якості.

Система внутрішнього забезпечення якості за поданням Бердянського державного педагогічного університету оцінюється НАЗЯВО або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються НАЗЯВО, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

Гарант освітньо-професійної програми
«Середня освіта (Мова і література (англійська)). Болгарська мова»
здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов і методики викладання
факультету філології та соціальних комунікацій
Бердянського державного педагогічного університету І.Я. Глазкова